

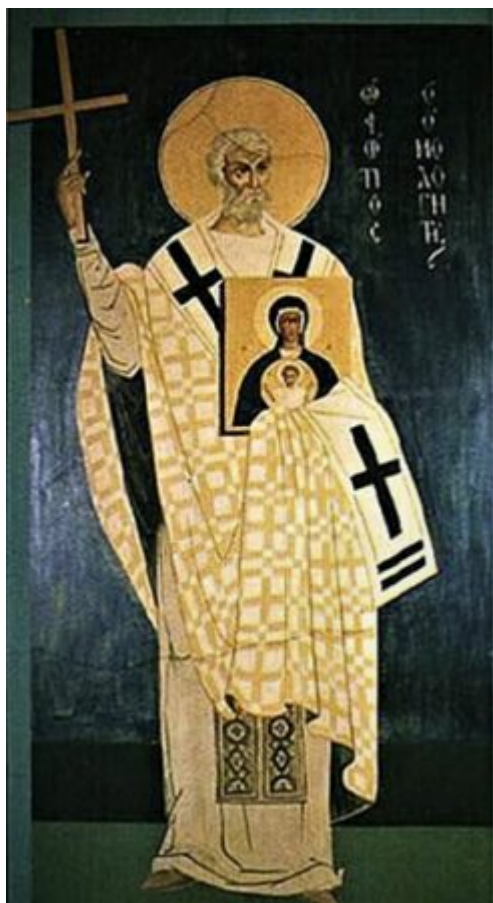
7 Μαρτίου 2023

«Κυβέρνα τους υπηκόους σου, έχοντας πεποίθηση στην αγάπη των αρχομένων»!

/ Αγίων και Γερόντων παραινέσεις

Μέγας Φώτιος

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Φώτιος ο Μέγας

Προς τον εκλαμπρότατο και ενδοξότατο Μιχαήλ ηγεμόνα της Βουλγαρίας εκ Θεού
αγαπημένο εν Κυρίω πνευματικό υιό

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=366146>

Οι λεπτομέρειες της ευνομίας

52. Κι έτσι περιτειχίζοντας τον εαυτό σου με φιλία, να είσαι σ' εκείνους μεν που αδικούν άλλους αμείλικτος, σ' εκείνους δε που αδικούν εσένα, επιεικέστατος. Με το πρώτο θα υπάρξει ευνομία στην πολιτεία και θα είναι ολοφάνερη η φροντίδα και η κηδεμονία σου προς τους υπηκόους· με το δεύτερο διακηρύσσεται η φιλανθρωπία της γνώμης και ο αληθινά βασιλικός τρόπος.

Οι τύραννοι μεν πολλές φορές παραβλέπουν τα κοινά αδικήματα και τα προς αλλήλους, αλλά κρίνουν σκληρά τα προς αυτούς τους ίδιους· ενώ του βασιλέως και της έννομης τάξεως έργο είναι να φέρη με φιλανθρωπία τα προς αυτόν

αδικήματα, και αντιθέτως να διευθετή και να ρυθμίξη με δικαιοσύνη όσα αναφέρονται στα κοινά και προς αλλήλους.

53. Όπως εκείνος που, ενώ έχει μεγάλη ελευθερία να αδική, ενεργεί δίκαια, είναι άξιος πολλών επαίνων, έτσι είναι αξιοκατάκριτος εκείνος που, ενώ δεν στερείται τίποτε από τα αναγκαία, απλώνει τα χέρια του σε ξένα πράγματα. Στον πτωχό άνθρωπο η πτώχεια είναι πρόφασις αδικίας, αν και παράλογη· εκείνος όμως που κατέχει εξουσία και δεν στερείται έχει αναπολόγητη την αμαρτία από τις αδικίες του.

54. Όσο υπερέχει κανείς στην εξουσία, τόσο οφείλει να πρωτεύη και στην αρετή.(40) Εκείνος δε που πράττει το αντίθετο, επιτελεί τρία κάκιστα πράγματα· καταστρέφει τον εαυτό του, παρακινεί τους βλέποντας στην κακία, προετοιμάζει το έδαφος να βλασφημηται ο Θεός, διότι μία τόσο μεγάλη αρχή ανέθεσε σε τέτοιον άνθρωπο. Γι' αυτό η κακία πρέπει ν' αποφεύγεται από κάθε άνθρωπο, κυρίως όμως από τους άρχοντες.

55. Κυβέρνησθε λοιπόν τους υπηκόους σου, έχοντας πεποίθησι όχι στην τυραννίδα, αλλά στην αγάπη των αρχομένων.(41) διότι η εύνοια είναι σταθερότερο και ασφαλέστερο βάθρο της αρχής παρά ο φόβος.

Τούτο δε το επιτυγχάνουν η απόκτησις των αρετών, καθώς και οι κόποι και οι φροντίδες προς τους υπηκόους. Έτσι και συ ο ίδιος θα ζήσης βασιλικά και ευχάριστα και σ' εκείνους θα διατηρήσης τον βίο ελεύθερο από επιβουλή και αλόγιστες συμφορές και θα αφήσης αείμνηστη τη φήμη σου διαπαντός.

56. Να επαινής και να δέχεσαι τους ακριβεστάτους νόμους και να ρυθμίξης τον βίο σου κυττάζοντας πάντοτε προς αυτούς· να μη επιβάλλης όμως σκληρές τιμωρίες προς τους υπηκόους κατά τις διατάξεις εκείνων, αλλά να τους παιδαγωγής μάλλον διά των φιλανθρωποτέρων μέτρων. Έτσι με την αυστηρότητά σου απέναντι στον εαυτό σου θα φανής φοβερός στους αδικούντας και επιεικής στους υπηκόους.

57. Πρέπει να επιβάλλης την εξουσία σου όχι τιμωρώντας, αλλά φαινόμενος ως τιμωρός.(42) Τούτο επιτυγχάνεται από την σοβαρότητα του ήθους, καθώς και την σεμνότητα και επιμέλεια των τρόπων ενώ οι τιμωρίες είναι γνώρισμα οργίλων μάλλον ανθρώπων παρά φρονίμων, οι οποίοι στρέφονται εύκολα προς την τιμωρία από αδυναμία να καθοδηγήσουν τον λαό φρονίμως. Το ένα μπορεί να το πράξη και ο τυραννικώτατος ηγεμών, το άλλο όμως μόνο ο ικανός άρχων, αν αρετή του άρχοντος δεν είναι να καταστρέφη τους υπηκόους, αλλά να τους αυξάνη και να τους βελτιώνη.

58. Μερικοί είπαν ότι αρετή του άρχοντος είναι το να κάμη μεγάλη μία μικρή

πολιτεία·(43) εγώ θα έλεγα ότι μάλλον είναι το να την καταστήση σπουδαία από φαύλη. Το πρώτο μπορεί να συμβή πολλές φορές και από τη φορά των πραγμάτων, το δεύτερο δεν είναι δυνατό να επιτευχθή παρά μόνο από τον άριστο κυβερνήτη. Μιμούμενος αυτόν κι εσύ με τα κατορθώματά σου, θα αυξήσης την πολιτεία των υπηκόων με την αρετή.

40. Ισοκράτης, Προς Νικοκλέα 11.

41. Ισοκράτης, Προς Νικοκλέα 21.

42. Αυτόθι 24· 23.

43. Αυτόθι 9.

Η «Επιστολή προς Βούλγαρον Ηγεμόνα» του αγίου Φωτίου του Μεγάλου δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Εποπτεία» τον Φεβρουάριο του 1992. Εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις Παναγιώτης Κ. Χρήστου. Αναδημοσίευση από την ιστοσελίδα

Myriobiblos

Βιβλιοθήκη:

http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/fotios_epistoli.html

PERMANENTLY_REMOVED